

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy ivon és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A rétöntözésről. Erdélyi Károly. — A mihez a gazdának érteni kell. VI. Csanáki. — A falak nedveségéről. — Méhész-egyleti mozgalmak: Vál. ülés april 21, majus 7 és június 4-éről. — Egyveleg: Borok árverése. Szőlőpusztító rovarok. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A rétöntözésről.

A leghálásabb befektetések egyike az, a mit a gazda arra fordít, hogy réteit öntözhető állapotba helyezze. A rétöntözés munkája, a hol annak eszközlését a téralakzati és vízrajzi viszonyok megengedik, kétségkívül mindig igen jól kifizeti magát. Öntözéssel oly trágyához juttatjuk a rétet, a mit nem mi állítottunk elő s ez által a fű dúsabb és gyorsabb növekvését eszközöljük. Ekként sok és jó takarmányhoz jutván, állatainkat dúsán táplálhatjuk, vagy — öntözés által több szénánk teremvén — marhaállományunkat szaporíthatjuk; ennek pedig az a jó következése lesz, hogy trágyakészletünk is szaporodván, szántóföldeinket jobb karban tarthatjuk, a nélkül, hogy a rétnék, mely a jelzett célra az anyagot szolgáltatva, valamint visszapótolnunk kellene. Öntözés által a sovány homok- vagy kavicsos talajt is kitünő termékeny rétté lehet varázsolni. Az öntözésnek a rétre nagyon sokoldalú hatása van; ugyanis a víz a magával hozott tápanyagok által megtermékenyíti a talajt; védi a fűvet a hidegek és éles szelek ellen; irtja a mohot s a szárazságot kedvelő egyéb gyomokat; szárazságban a rét növényeinek a szükséges nedvességet szolgáltatja s a kártékony állatokat, minők: az egér, vakond, csimasz stb. elűzi. Fölötte sajnálatos, hogy az öntözést, a rétek javításának és hozamuk fokozásának ezen olcsó módját nem méltatják gazdáink eléggé és nem alkalmazzák oly általánosságban s oly gyakran, mint kellene és lehetne. Majdnem minden rétet, mely valamely folyó patak vagy csatorna közelében fekszik, be lehetno rendezni az

öntözésre, feltéve, hogy a szükséges esés nem hiányzik s hogy a víznek használati joga nem illet mást, pl. egy molnárt. Sok vidéken kívánatos volna a birtokosságra nézve a folyó víz vagy patak használati jogát kártalanítás által megszerezni, de természetesen csak azon esetben, ha kétségtelen volna, hogy az illető folyó vagy patak vizét jobban ki lehetne használni rétöntözés által, mint hogy ha az csupán egy szomjas molnár kotyogó kerekére fut. Föl lehet használni mélyebb fekvésű rétek öntözésére az erdők, mezők lejtőiről tavasszal és ősszel lepatakzó esővizet is; csupán a hóviz általi öntözéstől kell tavasszal tartózkodnunk, mert a hóviz alacsonyabb hőmérséklettel bír, mint a rétre nézve kívánatos volna.

A rétöntözésre használni szokott vizek hatása rendszerint igen különböző. A helységek és művelet alatt álló földeken keresztül folyó patakok ugyanis igen sok tápláló anyagot hordanak magukkal. Hasonlóképpen igen sok trágyaanyagot tartalmaz az olyan víz is, mely záporosó alkalmával a helységet tisztítja s az udvarokról és utcákról a különféle trágyaanyagokat fölszedi. Alkalmos rétöntözésre a tóviz, valamint minden oly víz, mely meszet és gipszet tartalmaz. Ellenben a vas- és csersavtartalmu, a tölgy- vagy fűzfá kérgé és levelei által tisztítlanított víz rétöntözésre nem alkalmas.

Rétöntözésnél kérdésbe jó az alkalmazandó víz hőmérséklete is. Igen hideg forrás- vagy patakvizet nem szabad egyenesen a rétre vezetni, hanem előbb egy tóvá kell azt összegyűjteni, hogy a levegőn kissé megmelegedjék és csak ezután lehet öntözésre alkalmazni.

Öntözésre majd minden réttalaj alkalmas; de az öntözés haszna mégis leginkább mutatkozik a száraz fekvésű áteresztő talajon; azonkívül előnyös még a kötött talajon is. Ellenben ha a talaj hideg és át nem eresztő, a fekvés pedig nyirkos, az öntözés keveset használ. Ily esetben a rétet előbb ki kell szárítani s csak azután az öntözéshez berendezni.

A szükséges eszközök, valamint a különféle rétöntözési

módok és eljárások leírását mellőzöm, mert az jóval tullepné egy rövid cikk keretét; e helyett áttérek ama fontos kérdés tárgyalására, hogy mely időszakban legalkalmasabb a réttöntözést eszközölni?

E kérdésre általánosságban azt válaszolhatjuk, hogy öntözni az évnek mind a négy szakában lehet, sőt szükséges is, azonban hogy a gazda erre — saját körülményeinek számbavételével — a legalkalmasabb időpontot kiválaszthassa, az öntözés szempontjából lássuk az évszakokat egyenkint.

1. **Öntözés ősszel és télen.** Őszi esőzések alkalmával, midőn a patakok megdagadnak, ne mulasszuk el az öntözést eszközölni, mert legtöbb trágyázó anyagot a víz ilyenkor tartalmaz magában. Éppen azért elmondhatjuk, hogy a réttöntözésnek legalkalmasabb ideje az őszi. Sokaknak az a nézete, hogy az öntözésnek legkiválóbb ideje a tavasz, nagyon hibás. Ha az őszi száraz, akkor öntözzünk éjjelnappal. Havazás alkalmával, ha e mellett az idő enyhe, az öntözést folytathatjuk. — A téli öntözést, melynek keresztülvitele első sorban a klímától függ, némelyek nem tartják tanácsosnak, mert a növényekre állítólag káros hatással van. Annyi áll, hogy hideg időben, midőn a hőmérő higánya a fagypontra vagy azon alul is száll, öntözni a jelzett ok miatt nem czélszerű; azonban enyhe, esős időben vagy hóolvadáskor, midőn fagytól nem kell tartani, bátran öntözhetünk. Káros hatása lenne az öntözés akkor, ha a réten a víz megfagyna és rajta egy héttig, sőt tán hónapokig tartó jégborítékot képezne. Ellenben ajánlatos ez a mohos réteken, mert ott a képződő jégréteg a mohot kitépi, föl emeli s később össze lehet azt gereblyélni és a rétről eltávolítani. Ha ez által a rét füve megrikult, jó fűmagvakkal kell azt behinteni és a magot vasgereblye segítségével aláhozni.

2. **Öntözés tavasszal.** Ez időszakban az öntözést némelyek korábban, mások később szokták eszközölni. E tekintetben a következő szabályok tartandók szem előtt:

a.) A korai öntözés akkor ajánlható, ha általa sok trágyanyagot lehet a rétre vezetni.

b.) A tél fagyának felengedése után hagyjuk szárazon a réteket mindaddig, míg a meleg idő beálltával a növényzet fejlődésnek nem indul.

c.) Ha márcziusban és áprilisben az időjárás száraz, akkor kívánatos a réteket több egymásutáni éjen át mérsékelt megöntözésben részesíteni.

d.) Hideg északi és keleti szél alkalmával az öntözésnek kevés sikere van, sőt gyakran kártékonyan hat a növényzetre.

e.) Az öntözésnek legalkalmasabb ideje gyanánt (t. i. a tavaszi öntözésnek) tekinthető az április 15-ikétől május közepéig terjedő időszak.

f.) Ha április és május hónapokban fagy állana be, akkor mielőtt a nap fölkelne, helyezzük a rétet víz alá, vagy még este bocsássuk a vizet rá.

g.) Ha a fagy által megelőztetünk, azaz ha a fagy beköszönt, mielőtt a rétet víz alá meríthetjük volna; ez esetben ne mulasszuk el a rétre még napkelte előtt vizet bocsátani; 9—10

óra tájban a vizet ismét leeresztjük. Ezen eljárás által a fagy káros hatása a növényekre szelidítettik, sőt egészen elhárítottatik.

h.) Homoktalajon, melyen még kevés a fű, tavasszal folytassuk az öntözést tovább. Mindazáltal igyekezzünk néha a rét felületét a melegség jótékony behatásának is kitenni az által, hogy időnként róla a vizet lebocsássuk.

i.) Ha tavasszal tartós esőzések állanak be, akkor a réttöntözéssel föl kell hagyni.

3. **Öntözés nyáron.** A nyári öntözés a szomszagos rétek kellemes üdülésül szolgál. Azonban az igen sokáig tartó öntözés inkább ártalmára, mint hasznára van a növényeknek, mert általa a talaj igen lehűtetik. Egyáltalában arra kell törekednünk, hogy rétünk fölvaltva kellő melegben és nedvességben részesüljön. Tartós esőzés idején öntözni fölösleges; ugyanezt mondhatni az olyan rétekre is, melyek nyirkos természetűek és át nem eresztő altalajjal bírnak. Ellenben minél áteresztőbb a talaj, minél szárazabb a klíma és melegebb a fekvés, az öntözést annál erősebben és gyakrabban kell foganatosítani. Kaszálás előtt 10—14 nappal az öntözés teljesen megszüntendő; a kaszálás előtti napon azonban nem árt egy kis gyenge öntözés, mert az a munkát nagyon megkönnyíti. Kaszálás után 8—10 napig nem kell öntözni, hogy a kasza által ejtett fűsebek beforhassanak. Egyébiránt e tárgyban a nézetek eltérők, némelyek ugyanis azt állítják, hogy a kaszálás, illetőleg szénatakarás után nyomban eszközölt öntözés nemcsak nem árt, de sőt szükséges; főleg ha elegendő viz nem áll rendelkezésünkre, hogy az öntözést tetszés szerinti időben gyorsan és kellő mértékben eszközölhessük.

A hőmérsék gyors változása a réti növényekre káros hatással van; ez okból ne öntözzünk a nappali forróságban, hanem csupán este és reggel. Nedves nyári időszakban az öntözés nem ajánlatos. — Hogy az öntözést mily időközökben ismételjük, az főleg a talaj víztartó képességétől függ; általában úgy vesszük föl, hogy a láptöldet minden 14, az agyagot 12, homagot 10, mésztalajt 5, a homok-, kovag- és laza kavicsos talajt pedig minden 3 napban kell öntözni.

Ha a réten álló víz felületén fehér hab képződik, ez bármelyik időszakban általános ismertető jelül szolgál arra, hogy az öntözés elég hosszú ideig tartott. Ilyenkor a vizet késedelem nélkül le kell vezetni a rétről.

Erdélyi Károly.

A mihez a gazdának érteni kell.

VI.

A sebek gyógykezeléséről eddig elmondottakból következik, hogy egy jól genyedő és szépen sarjadzó seb minden gyógyszer nélkül — ugyszólván magától begyógyul akkor, ha az előirt föltételeket beteljesítettük: ha a sebtől minden kártékonyt távolítottunk és gondoskodtunk a genynek gyorsan és jól elfolyásáról. Ezen utóbbi szempont, a már tárgyalt okokon kívül, még azért is igen nagyon fontos, mivel a visszamaradó és elromlott geny könnyebben, hamarabb

fölszívódhatik, azaz a sebből a vérbe jut, a vért megfertőzti és a különben talán meggyógyulható állat ugynevezett vérmérgezés vagy genyvérűség folytán elpusztul. A kifeeszkendezésre és mosásra ajánlott 2%-os karbolsavas vízben és a bekenésre használandó 2%-os karbolos olajban levő kevés karbolsavnak — miként azt szintén említettem — kitűnő jó hatása abban áll, hogy a levegőből származó, a sebet elrontani képes csirákat elpusztítja, a sebet fertőtleníti; tehát a karbolsav itt nem tulajdonképpen gyógyszer, hanem fertőtlenítő szer.

A ma napság már világhírűvé vált ugynevezett Lister-féle sebkezelésnek, — a mely sokszor már csodákat mivel — a sebeknek karbolsavval és más alkalmas szerekkel, valamint eljárásokkal való fertőtlenítése képezi alapját. Fájdalom nekünk nincseu módunkban a Lister-féle sebkezelést akként betartani, miként az az embergyógyászatban előírva van: a kötszerek és a kezelés egyrésztől igen költségesek és másrésztől a kötszést és kezelést az előírás szerint alkalmazni a legtöbb esetben lehetetlenség és pedig az állatok nyugtalansága, ellentállása, a testrészek alakulása, valamint még sok egyéb ok miatt. Mert hát az ember ugyan állat, de az állatok nem emberek! A Lister-féle sebkezelésnek lényegét megösmerttettem; azt mi is betarthatjuk és ha betartjuk, nagyon veszélyesnek látszó esetek kezelése is — igen egyszerű leend.

Azonban nem mindenik seb jól genyedő és szépen sarjadzó! némelyik kezdettől fogva rosszul gyógyuló, másik pedig a gyógyulás folyamán változik meg.

Ha a seb nagyon sok, hig, mocskos színű és talán bűdös genyet választ, akkor a sarjadzás is rendetlen, bujálkodó; a seb felszínei nagyon hoptyusak, egyenetlenek, a husszemölcsök sötét piros szeműek és csekély érintésre könnyen vérzenek. Az ilyen seb izgatott kinézésű, környéke többnyire a kellenél duzzadtabb, dagadt és fájdalmas, egy szóval lobosabb; az ilyen seben terem meg a vadhús, környéke megvastagodni szokott, későn gyógyul és elformálanítja az illető testrészt. Az a kérdés most, hogy mitől lesz, lehet a seb olyan, a milyennek épen az imént leirtam? Sok mindenféléltől!

Ha mindjárt kezdetben nagyon magasfokú lob állott be és azt hideg alkalmazásával kellőleg nem csillapítottuk; ha a seb folytonos izgatásnak, sértésnek volt kitéve például az által, hogy a sebben idegen testek visszamaradtak, hogy a seb folyton dörgöltetik, gyakran berondítottatik és a tisztításra gondot nem fordítottunk, hogy igen erős szerekkel kezeltük, ok nélkül égettük stb.

Egy izgatott, bujálkodó seb leghelyesebb kezelésének útját és módját megszerzett ösmerteink alapján, igen könnyen fogjuk eltalálni. Távol tartva a kártékonyságokat, a jóminőségű sebek rendes kezelésével a legtöbb esetben itt is célzt érünk azzal a hozzáadással, hogy a bujálkodásokat, a képződött vadhúst kés, olló, izzó vas vagy pokolkő segélyével eltávolítjuk. Az égetéssel, a késsel és ollóval módjával kell bánni, azaz a körülményekhez alkalmazkodva csak annyiszor szabad égetni

a pokolkővel, csak annyit szabad a késsel eltávolítani a mennyi lehetséges, a nélkül, hogy az izgatottságot fokozzuk vagy nagy lobot idézzünk elő. Föltéve, hogy a rendes sebkezelésnek gondos kivitele daczára a geny elválasztása folytán rossz minőségű — sok hig geny — és a sarjadzás bujálkodó, akkor gyengén vagy erősebben összehúzó szereket alkalmazunk: például 100 gramm 2% karbolos-vízhez veszünk 5—8—10—15 gramm timsót vagy rézgáliczot vagy félannyi cersavát; tölgyfa vagy fűz kéregből készítünk főzetet és ezekkel fecskendezzük, locsoljuk a sebet; ha szénport szabad használni, ezzel keverünk a fenti arányban timsót, rézgáliczot vagy cersavát; ha a seb nagyon piros színű a nélkül, hogy felette sok geny választatnék, akkor tiszta friss vajjal, disznózsírral vagy egyszerűen faolajjal bekenjük; az olajhoz tojásfehérjét lehet keverni vagy ólomeczettel készítünk hűsítő oldatot, 2—3—4 gramm olomeczetet számítva 100 gramm esővízre; ólomcukorból 1—1,5—2 grammot veszünk 100 gramm vízre és ezeket használjuk locsolásra.

Ellenkezőleg állnak a dolgok akkor, midőn a sebnak gyógyulása semmiképpen nem akar előre haladni; nap nap után eltelik és kitöltődést alig észlelhetünk; a seb felszínek szárazkások, sárgás színűek és vagy szalonna forma lágy, sárga tömeggel vannak borítva vagy nagyon kevés és hig genyt választanak. Ilyen körülmények között levő sebnél hiányzik a kellő gyógyulási hajlam; azt mondjuk az ilyen sebről, hogy az renyhe és arra kell törekednünk, hogy több életet hozzunk abba, a gyógyulásra szükséges hajlamot fölébreszteni kell. Izgató szerek helyes alkalmazásával célunkat ez irányban hamar és könnyen elérhetjük, mindazonáltal ügyelettel és óvatosan kell az izgatást eszközölni, miután a sok sokkal többet árthat, mint a mennyit néha használ. Nekünk gazdáknak az óvatos haladás legyen itt is a jelszavunk és ezért ajánlom, hogy inkább gyengébb szerekkel próbáljunk szerencsét, habár bizonyos a lassabb gyógyulás, semmint hogy gyorsan akarva célhoz jutni az igen erős szerek alkalmazásával a sebet elmérgezzük. Rendes egyszerű eljárásunk itt sem fog cserben hagyni és egy pár napig folytatott kezelés után azt látjuk majd, hogy mintegy új életet nyert a seb, élénkebb piros színűek a fölszínek, jobb és több geny választatik és a sarjadzással szépen halad előre. Ha a seb fenéke, vagy egész fölszíne szalonnás nemű anyaggal van borítva, azt onnét eltávolítani lehet és kell: körmünk, egy tompa kés vagy kanál segélyével; ellenkező esetben a gyógyszer nem hatolhatván a seb tulajdonképpen fölszínére, jó hatását alig érvényesítheti. Föltéve, hogy egyszerű rendes gyógykezelésünkkel a renyhe sebet jó minőségűvé változtatni nem sikerült — valószínűleg azért, mivel a kellő visszahatás fölébresztése céljából határozottan izgatnunk kell — akkor elővesszük a gyógyszerek közül azokat, melyekről, mint izgató szerekről annak helyén megemlékeztünk. Vagy nagyon egyszerűen készítünk 5—10—15% karbolos vizet mosásra kifeeszkendezésre és ugyanolyan töménységű karbolos olajat bekenésre; a legtöbb esetben más szerre alig lesz szükségünk.

Vén, elcsigázott és rosszul táplált állatok sebei, főleg ha a kezdetben jótékony hatással jelen levő lob nagyon alacsony foku volt, vagy épen alig mutatkozott; továbbá a sok mosással mintegy kilugozott sebek és azok, melyek vérszegény testrészek és szerveken vannak — szoktak renyhék lenni és rendszeren mindvégig lassan gyógyulók.

Cyankali.

A falak nedvességéről.

Az épületek nedvessége egy közegészségi szempontból, valamint a falak tartóssága tekintetében igen hátrányos levén, bizonyára nem lesz érdektelen, ha ennek okaival s az elhárítására ajánlatos módokkal kissé közelebről megismerkedünk azon figyelemreméltó közlemény nyomán, melyet e tárgyban dr. Meidinger műegyetemi tanár a badeni „Gewerbe Zeitung”-ban közlé tette:

Valamely régi épület különböző okokból lehet nedves és pedig:

1. Az eső a tetőn át a falba huzódik, vagy közvetlen a falba hatol, a rosszul vakolt felszínen keresztül.
2. A télen dúsán keletkező vizgőz a falakon lecsapódik.
3. A fal salétromsavat tartalmaz.
4. A falajviz oly magassan áll, hogy a földszinten a falba szivárog.
5. A fal lejtőn épült, úgy, hogy a lefolyó víz a földszinti falakba huzódik.

E különféle okokból származó nedvesség elhárítására Meidinger tanár a következőket ajánlja:

1. Ha az eső a tetőn át a falba huzódik vagy közvetlenül a falba hatol a rosszul vakolt felszínen keresztül, az így keletkezett nedvességet akkép hárítjuk el, hogy a tetőzetet és a vakolatot kijavítjuk; igen sok esetben olajfestékekkel való bemázolás ajánlatos. Ha a külső fal faszervezetű és téglából van építve, akkor előnyösen használható a különösen hegyes vidékeken használt szer, t. i. a külső falnak zsindegyel vagy deszkával való befödése; ezeket nagyobb tartósság céljából olajjal lehet befesteni. Igen sok esetben előnyös a piéh-lemezekkel való bevonás is.
2. A viznek falra való csapódása különösen konyhákban történik és oly nagyobb termekben, melyekben sok ember szokott összegyülekezni; az első esetben a víz a fazékakból, a másodikban az emberek kileheléséből származik. Ha a falak olajfestékekkel vannak bevonva, akkor a víz cseppek alakjában folyik le azokról és a padlót nedvesíti meg; ha ellenben a falak enyves-festékekkel vonják be, akkor a víz keresztül hatol rajta és ezáltal sötétebb színezetet ad neki. Ha a fal ismét megmelegszik, vagy ha a gőzfejlődés megszűnik, akkor a fal is tökéletesen kiszárad. Ha a falak tapetákkal vannak bevonva, ezek sötétek és nedvesek lesznek; de a fentemlített két esetben ezek is tökéletesen kiszáradnak.

A víz lecsapódásának főleg a külső falak vannak kitéve, kivált ha terméskövekből építve; kevésbé vannak kitéve a téglából s egyáltalán fából vagy darázskövből készült falazatok.

Legegyszerűbb óvszer a deszkázattal való befödés; a deszkák 1 cm. vastagok és 2—5 cm. távolságban erősítendőek meg a faltól; a hézag szalmával töltendő ki, mely rossz melegvezető lévén, a falnak gyors kihülését megakadályozza. A bedeszkázott fal vagy csalánszövettel, vagy náddal szegezendő be, mely gypszszel bevonva továbbá tetszésszerint dolgozható fel.

3. Leggyakoribb oka a mindig vagy csak esős időben nedves falnak a salétromsavas mész, mely különösen az alsó emeletekben képződik; keletkezik nitrogéntartalmu szerves anyagokból, különösen emberi állati ürületekből, melyek a falba futnak és ott vegyi bomlást szenvedvén, salétromsavat képeznek; a salétromsav mészszel salétromsavas meszet ad. Ezt a jelenséget főképp árnyékszékék, istállók stb. mellett lehet észlelni. A salétromsavas mész a levegőből vizet ragad magába, melyet száraz időjárásakor viszont magából kibocsát; salétromsavat tartalmazó fal, száraz időben, világosnak és száraznak, nedves időjárásakor pedig sötétnek és nedvesnek mutatkozik; ha sok salétromsav van a falban, az mindig nedvesnek fog látszani. A salétromsavnak az a tulajdonsága van, hogy ha egyszer képződött a falon, tovább és tovább hatol, míg az egész falat átjárta, ennek következtében a bomladero tapeták és színek rossz szaguakká lesznek.

Mindezek megakadályozására következőkép lehet eljárni:

a) a régi vakolatot tökéletesen el kell távolítani és ujjal pótolni; a mint ezen a vakolat rétegen is áthatolt a salétrom, ezt is eltávolítani és így tovább, míg az összes salétrom a falból eltávolítva nincsen.

b) A gyakorlatban az ugynevezett fél cement igen jónak bizonyult a fent említett célra. Áll ez közönséges mészvakolatból, mely egyenlő mennyiségű Portlandcementtel van keverve.

c) Huzamosabb idő óta van használatban a nedvesség keletkezésének meggátlására az ugynevezett izoláló (elkülönítő) vagy szurok vagy asfalt, kátrány, kolophonium stb. Ezt 1/2-cm. vastagon kell a köre vagy téglára kenni. Ha nedves helyeket a falban akarunk eltávolítani, nemcsak a nedves helyet magát, hanem annak környezetét körülbelül 1/2 cmnyire kell ezen izoláló réteggel bevonni.

d) Nehány év előtt a staniolt ajánlották a falak bevonására. A tiszta staniol ára kilogrammként circa 2 frt., mely mennyiséggel 12 négysz. méternyi felületet lehet bevonni. A staniolt a falra közönséges szegekkel lehet megerősíteni, vagy mivel ezek könnyen rozsdásodnak cizinkkel bevont szegekkel.

e) Néhol a fal befödésére asfalt papirozt használtak; ez azonban hosszabb idő után szétmállik.

f) Az olajfesték hatásáról a gyakorlatban csak annyit tudunk, hogy idővel meghólyagosodik, hogy mindig vagy mily körülmények közt történik ez, nem ismeretes.

g) Ha a nedves hely nagyobb kiterjedésű, a nedves falat egészen be kell vonni deszkázattal; légmozgást előidézni a két

falazat közt felesleges. Deszkázat helyett téglafalazatot is használnak.

h) Legujabb időben a „Hamburg Berlin Jalousie“-gyár a papírtapeta és fal közé fatapetát ajánl tenni, mely közel 1 mm. vastag 3—4 cm. széles faszalagokból áll; közönségesen 0.75—1.50 m. széles és 20—30 m. hosszú dbkban állíttatnak elő. A fatapeta megerősítése czinkkel bevont szegekkel történik.

4. Ha a faldedvesség okát a talajvíz képezi, akkor mindig a salétromsavas méznek is van benne szerepe, mert a víz magában fel nem száll a falba. Óvszerűl a salétromsavas méz elleniek alkalmazandók.

5. Ha a fal lejtőssége következtében gyülik össze a víz benne, akkor csakis víz-elvezető csatornával lehet a bajon segíteni; ha azonban nitrogéntartalmu vegyek vannak már benne, a fentemlített szerek használandók.

(Gazdasági mérnök.)

Méhész-egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1882. április 21-én.

Tartatott első alelnök Benkő Mihály elnöklete alatt, jelen lévén még id. Hutter Sámuel, Pánkotzky Ferencz, Nagy Dániel, Tamási János, Csiki János József, Albu József altitkár, Gebhardt Döme, egyleti pénztárnok, Bene Imre és Szentgyörgyi Lajos egyll. titkár.

1. Elnök lelkesítő szavakban ad kifejezést azon örömeinek, miszerint az egylet második évét is megérni engedte a Gondviselés s hja föl együttes buzgó működésre a jelen levő — s ezek utján az összes tagjait az egyletnek s a midőn ezt teszi, egyszermind azon körülmény felől értesíti az ig. választmányt, miszerint Voith Gergely ig. alelnök nála szóbelileg kijelentette tisztéről való lemondását, mint a melynek — állítólagos elfogalaltsága miatt — kellően megfelelni fizikai lehetetlenségnek tartja.

Elnök ajánlatára azonban Csiki és Tamási tagtársak személyében bizottság menesztetett ig. alelnökhöz, kiknek kérése következtében megjelenvén, a választmány teljes örömeire Voith ig. alelnök kijelentette továbbra is — sokszorosan tapasztalt buzgó működését, a mit lelkes éljenzésekkel vett tudásul a gyűlés.

2. Voith indítványa folytán — az ő, Gebhardt és Tamási személyében bizottság küldetett ki, a mely ügyrendet szerkeszsen s azt lehető rövid időn — elfogadás tekintetéből — a választmány elé terjessze, hogy annak értelmében az egylet ügyei annál pontosabban és correctebben intéztethessenek.

3. Csiki J. József volt egyll. pénztárnoknak fáradságot nem ismerő buzgóságáért ugy a helyszinén, valamint jegyzőkönyvileg elismerő köszönet mondatott; melynek kapcsán pénztár átvevő és számadás vizsgáló biz. tagokul id. Hutter Sámuel és Tamási János tagtársak kérettek föl, avval a megjegyzéssel, hogy eljárásukról az elnökségnek mielőbb jelentést tenni sziveskedjenek.

4. Elnök előterjesztésére a pavillon építtető s leltározó bizottság tagjaiul fölkérettek: Albu József, Gebhardt Döme, Benedek Áron tagtársak, kiknek tisztévé tétetett időről-időre jelentést tenni minden megnevezhető dolgok állapotáról. Mely bizottság a minta méhszin (pavillon) megfestetésére is fölhatalmazást nyert; a mennyiben t. i. az egylet pénztára megengedi.

5. Szóba hozatván, hogy az ujonnan vásárolt egyleti köztelken (melyen t. i. a pavillon is áll) levő szőlővel mi történend? Mely kérdéssel szemben, tekintve a választmány ig. alelnöknek az egyleti építkezésseljáró fáradozásait, azt a méltányos határozatot hozta, miszerint a köztelken levő szőlőtábla és más gyümölcsfák terméseinek ez évi használata — jutalmul — az igazgató privat birtokába bocsáttassék, avval a kikötéssel, hogy aztán minden használatára bizottakat jó karban tartani sziveskedjék.

Hogy azonban mégis egészen ingyenesen adottnak ne tekintessék a holmiségek használata, igazg. alelnök egy jó rajt ígért érte az egyletnek; följajnlván egyszermind saját méhszét arra nézve is, hogy az egyesület méheit jutalom nélkül fogja gondoztatni általa, mely szivességet köszönettel vett tudásul a gyűlés.

6. Egyleti asztalos beállítása kerülvén szőnyegre, kimondatott, hogy mig Dunki Ferencz asztalosmester ur a pavillonon nincs készen, addig e tárgy maradjon függőben — maradván még mindig elegendő idő arra, hogy egyesek részére is dolgozhassék nevezett mester ur.

7. Kérdés intéztetik ig. alelnökhöz, hogy a mult nyáron vásárolt méhszeti kisorsolási jegyekkel mit nyert az egylet s hol van a mi nyeretett? melyre nézve az a fölvilágosítás nyeretik, miszerint a kisorsolt és nyert tárgyak oly csekély értékűek voltak, hogy azok lehozatala jóval többbe került volna értéküknél s így nem látta szükségesnek azokra költséget fordítani. Megnyugtató tudásul vétetett.

8. Igazgató alelnök tudatja, hogy a Magyar Polgár szerkesztője — Ajtay igen tisztelt alapító tagtárs ur az egyleti tagokkal szemben lapja hirdetési rovatában azt a kiváló kedvezményt ígerte nyújtani, miszerint 30%-ot enged minden két foritnál nagyobb hirdetéseknel. Mely szives följajnlása nevezettnek kedves tudásul vétetvén, — köztudomásra hozatni határoztatott.

9. Kulisseki Endre ur egy érdekes 1600-ból való méhszeti művet ajándékozván az egyletnek, jegyzőkönyvi szives köszönettel könyvárra helyeztetett.

10. Gehhardtnek pénztárnokká s Benkő Mihálynak első alelnökké választatása következtében ig. választmányi tagokká dr. Kömives Gerő és Csiki János József választattak meg. S aztán még egy pár keblü ügy elintézése után az ülés véget ért.

Benkő Mihály,
I. alelnök.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtitkár.

1882. május 7-én tartott választmányi ülés a köztelken.

Elnökölt Voith Gergely ig. alelnök, jelen voltak még: Gebhardt Döme, Dr. Kőmives Gerő, Tamási János, id. Hutter Sámuel, Benedek Áron, Müller Sándor, Pap Mózes tanár, Főrizs Mihály és Szentgyörgyi Lajos főtitkár.

11. A múlt ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, helyben hagyatik.

12. Elnök beterjeszti Viski Imre és Becek Samu költség számítását, melyek közül a Viskie fogadtatott el s adatott át az ig. alelnöknek, avval a megbízással, hogy a pavillont az abban megállapított 5 frtért nevezett mesterral — kívül 3-szor s belől 2-szer eljáratva — festesse meg, minthogy pedig elegendő készpénze nincs az egyletnek, készséggel ajánlották föl szolgálatukat: Gebhardt, Tamási és Szentgyörgyi Lajos tagtársak, hogy a még szükségeltető összeget sajátjukból az elnökség rendelkezésére bocsátják. Mely szívességet igénybe venni azon igérettel fogadott el választmány, hogy mihelyt a kellő összeg befoly a pénztárba, azonnal kielégíti szives készséggel előlegező tagtársait.

13. Voith ig. alelnöknek egy május 7-ig terjedő 13 frt 24 krra rugó számlája utalványoztatik, minden részleteiben helyben hagyatván.

14. Pénztárnok utasítást kér, különösen a vidéki hátralékok mikénti fölszedése tekintetéből, hosszas eszmecsere után utasított titkár, hogy az egylet ugy hivatalos közlönye — az „Erdélyi Gazda“, valamint a helybeli napi lapok útján hívja föl a tagokat hátralékaik befizetésére, — ugy vélvén, hogy ez úton kiki kötelességének ismerendi az önként vállalt terhet beszolgáltatni.

15. Kérvény intézése határozatott a városi tanácshoz azon czélból, miszerint az egyletet — eddig is tapasztalt erkölcsi támogatásain kívül — pénzsegélyben is kegyeskedjék részesíteni, hogy így a telekvásárlás és pavillon építésére tett költségek elhordozhatóvá válhassék, mely kérés mielőbbi benyújtásával az elnökség bizatott meg. Végül

16. Bartha Imre gazdasági egyleti szolgának, a méhészeti estélyek alkalmával tett fáradozásainak némi megjutalmazásul 2 frt utalványoztatott az egyleti pénztárból s aztán a gyűlés bezáratott.

Voith Gergely,
ig. alelnök.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtitkár.

A jun. 4-én tartott — rendkívüli választmányi ülésben Voith Gergely ig. alelnök elnökle mellett jelen voltak: Gombos Gergely, Pánkotzky Ferencz, Gebhardt Döme, Nagy Dániel, id. Hutter Sámuel, Csiky J. József, Álbu József, Szentgyörgyi József, Vályi Elek, Schultze méhészmester, Szentgyörgyi Lajos főtitkár s egy néhány érdeklődő vendégtárs.

17. Elnöklő ig. alelnök 6 órakor a gyűlést ismételten — avval a nem várt hirrel lepi meg, hogy ő tisztéről lemondani elhatározta, — miután azonban lemondását eléggé meggyőző

okokkal nem támogathatta, — de másfelől a választmány sem könnyen szeretett volna megválni már is sok érdemet szerzett igazgatójától, lemondását teljességgel nem volt hajlandó elfogadni, — sőt kérte, hogy buzgóan teljesített tisztét tartsa meg s ne hagyja fél uton az egyletet s különösen a vezetése mellett a már pár nap alatt bevégezendő pavillon s más építkezések ügyét.

18. Egyleti titkár jelenti, hogy Minister ur ő nagyméltósága máj. 19-én 18351. sz. alatt 50 drb M é h é s z e t i k á t é t kegyeskedett küldeni azon megjegyzéssel, hogy azok az egylet tagjai közt szétosztassanak, — a választmány jelzett kegyes ajándékot hálás köszönettel fogadván s vévén tudomásul, elhatározta, hogy az egylet tagjai közt a legközelebről tartandó vál. ülésben kisorsolja s aztán az illető nyerteseknek kézbesíti.

19. Elnök és titkár ujabban jelentkezett tagok neveit tárják az ülés elé, — kik közül 5 alapító s 22 rendes és pártoló, — a gyűlés lelkesült éljenzéssel fogadja az új tagok sorakozását s egyl. pénztárnoknak kézbesíti a névsort további eljárás és magatájékoztás tekintetéből.

A történetek után, valamint az ülést megelőzőleg érdekes társalgás s illetve méhészeti eszmecserek foglalkoztatták az igen szép számmal megjelent hivatalos és nem hivatalos méhésztársakat késő estig s ekkor véget ért, avval az elnöki kijelentéssel, hogy 11-én vasárnap d. u. 4 órakor a Schulze méhészmester elaltatási rendszere értelmében egy méhcsalád átlakoltatása eszközöltetik, valamint nevezett által, igen érdekesnek ígérkező értekezés tartatatik a jelenleg — igen lehangolóan ható — méhészkedési saison incidenséből, melyre az érdeklődők a helyi napi lapok útján fölhivati határozattak.

Voith Gergely,

ig. alelnök.

Szentgyörgyi Lajos,

egyleti főtitkár.

EGYVELEG.

— **Borok árverése.** A borászati kormánybiztoság közhírré teszi, hogy n. Fogarasy Mihály erdélyi róm. kath. püspök hagyatékához tartozó kitünő peccsenye és csemege borok f. hó 19-én reggeli 9 órától kezdve fognak elárvereztetni, az összes borkészlet 45000 frtra, az eladó hordók 9000 frtra vannak becsülve. A borvásárló közönségnek annyival inkább érdekében áll ezt figyelembe venni, mert az árverés felette kedvező alkalmat nyújt kitünő boroknak jutányos áron való beszerzésére.

— **A szőlő pusztító rovarok ügyében** a földmivelési-, ipar- és kereskedelemügyi minister a következő rendeletet küldötte ki: Az ország több vidékén észleltetvén a tortrix pilleriana és a szőlő eszelény, rhyncherites betületi szőlőpusztító rovarok nagymérvű föllépte — nehogy ezek tulságosan elszaporodva a szőlőkben nagy kárt okozzanak, utasítom a hatóságot, hogy a nevezett rovarokat — a mint azoknak a szőlőkben való föllépése észleltetnék — azonnal és ha kell rendőri közegek ellenőrzése mellett szedesse és pusztítsa. E

tekintetben tett intézkedéseiről tegyen hozzám mielőbb jelentést.
Budapest, 1882. május hó 22.

Br. Kemény Gábor s. k.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest jun. 10. | Bécs jun. 10.

Buza	10·15 — 11·15 frt	11 00 — 13·50 frt
Rozs	8 00 — 8·20 frt	8·42 — 9·50 frt
Árpa, takarmány	7·40 — 7·55 frt	7·50 — 8·00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7·60 — 7·80 frt	8·00 — 9·25 frt
Árpa, seres	8·00 — 8·10 frt	9·25 — 10·00 frt
Zab	6·75 — 7·30 frt	7·05 — 8·70 frt
Törökbuza	6·60 — 7·90 frt	8·00 — 8·15 frt

Budapesti marhavásár június 7-én. Őszes felhajtás 1588 db. nagy és — apró marha. Ebből eladott 16 db. bika, 776 db. ökör, 302 db. vágó tehén, 86 db. fejős tehén, 95 drb. bival, 313 drb. borju, — drb. bárány. Árak: bika darabonként 58—196 frt, ökör páronként 197—365 frt, vágó tehén páronként 155—280 frt, fejős tehén darabonként 80—197 frt, bival páronként 196—215 frt, borju darabonként 13—28 frt, bárány páronként 4—7½ frt, juh páronként 10—17 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 52—55½ frt, tehénhús 51—53 frt, borjuhús 54—80 frt, bivalhus 48—50½ frt.

Bécsi marhavásár július 6-ikán. Őszes felhajtás 3835 drb és pedig 1615 drb. magyar, 1590 drb. lengyel és 360 drb. német fajta, melyből 3767 drb. ökör, 31 drb. tehén, 37 drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—60 frt, lengyel 52—57 frt, német 51—60 frt, tehén 48—52 frt, bika 50—55 frt, bival — frt. Lábán darabonként 80—230 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár június 10-én. (Az első magyar serteshizláló és kölcsönelőlegelő részvénytársaság jelentése.) A nagyobb felhajtás, csekély kiviteli szükséglet és jelentékenyebb kínálat folytán az árak minden fajtánál 2—3 krral kilonként ismét csökkentek. Hétzárlattal az üzleti hangulat lanyha volt.

Heti átlag árak: magyar válogatott áru 240—280 kilogramm nehéz 58½—59½ kr, 180—220 klgr. 58—58½ kr. Öreg 300 klgr. tuli nehéz 54—55 kr, vidéki sertés 56½—57½ kr. Szirmiai 58 kr. Transitóban: szerbiai 57½—60½ kr, romániai 57—58½ kr, tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 11,480 darab; összes elhajtás 6374 drb.

Bécsi sertésvásár június 6-án. Összes felhajtás 3912 drb. és pedig 946 drb. nehéz, 1181 drb. közepnehéz és 1785 drb. süldő; melyből 1801 drb. magyar, 1785 drb. orosz-lengyel, 212 drb. szerb és 114 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 55—56 frt, közepnehéz 50—54 frt, süldő 40—48 frt; szalonna és zsir 68—70 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

az ország bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5% vagy 5½% kamat mellett gyorsan eszközöl s régibb magasabb kamatu törlesztési kölcsönöknek ily olcsóbb kamatuakra való convertálását sikerrel viszi keresztül a hat. engedélyezett ált.

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(4.) (10—20.) Kőszvárt, London-utca 9-ik sz.

Gépész és kulcsár kerestetik!

Báró Kemény Kálmán ur öngyásága vécsi uradalomba kerestetik egy diplomás gépész, egy Garret et Sonféle 8 lóerejű cséplőgéphez június elsőtől ezen évi cséplési időnyre; az illetőnek jó bizonyítvánnyal kell ellátva lenni és már e fajta cséplőgéppel kellett dolgoznia.

A kulcsári állomás üresedésbe jön, betöltendő: kerestetik egy 26 évet töltött család nélküli fiatal ember, olyan, a ki már más birtokba is volt alkalmazva, vagy pedig gazdaságot végzettnek kell lenni; mindkét részben jó bizonyítvány szükséges. Jelentkezhetni: Vécson, u. p. Szász-Régen.

VADASDY KÁLMÁN

(16.) (6—6.) jószág igazgatónál.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellekek tárlata.

WALSER FERENCZ
első magyar gép-
és tüőtűszerek gyár,
harang- és érczöntőde
ERDELYORSZÁGI FŐVÁROSBAN
Kőszvárt.
Bel-monostortica 12. szám

Szerelő-műhely kúta s vízvezetékek berendezésére.

Teljesen leszállított egyári árk mellett.
(18.) (2—30.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsz	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	junius	8	780	650	—	—	—	600	200	—	250	40
Bánfi-Hunyad	május	30	940	770	700	—	—	650	—	—	160	40
Besztercze			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	junius	9	940	630	540	530	330	550	360	250	250	48
Csik-Szereda	május	31	1000	810	625	575	400	650	200	70	200	36
Deés	junius	6	1200	780	650	440	380	560	460	140	310	44
Déva	junius	10	1380	1080	960	—	600	770	290	90	230	36
Erzsébetváros	junius	10	825	650	575	—	400	600	360	160	250	44
Fogaras	junius	2	850	—	550	—	395	550	190	90	220	42
Gyula-Fehérvár	junius	3	850	700	600	—	425	625	250	150	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	junius	10	1125	—	725	600	400	675	280	60	160	40
Hátszeg	május	29	1000	800	650	650	500	800	400	100	200	44
Kézdi-Vásárhely	junius	7	940	710	610	520	350	600	360	100	300	40
Kolozsvár	junius	1	885	—	580	—	336	560	300	300	350	48
Maros-Ludas	junius	6	875	675	575	—	375	575	—	—	300	44
Maros-Vásárhely			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medgyes	junius	8	825	625	550	—	425	575	145	75	235	40—44
Nagy-Enyed	junius	8	875	700	550	—	420	620	420	210	290	44
Nagy-Szeben	junius	9	880	760	530	—	380	580	200	110	350	46—48
Nagy-Váradi	junius	6	845	740	515	465	305	625	370	270	360	48
Segesvár	junius	1	850	600	560	—	360	550	140	80	170	44
Sepsi-Szent-György	junius	5	920	800	580	470	350	550	340	130	250	44
Szamosujvár	junius	12	850	630	570	—	340	620	260	50	300	44
Szász-Régen	junius	8	875	700	610	—	375	625	220	100	200	40
Szász-Sebes	junius	1	925	800	650	—	400	625	220	180	240	44
Szászváros	junius	10	930	750	650	—	490	670	200	40	200	40
Székely-Udvarhely	junius	6	950	700	600	—	425	575	240	40	220	40
Szilágy-Somlyó	junius	9	940	730	650	—	405	650	300	200	300	40
Teke	junius	5	850	650	550	500	300	625	200	20	300	40
Torda			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		szeri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		1		1-3		1-6		1-12		1-18		1-26		1-30		1-36		1-40		1-52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
3/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	89	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.